

Universitatea Babeş–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Studii Europene
Anul universitar 2010-2011
Semestrul V

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Titlul disciplinei: Aspecte Comparative ale Totalitarismului (Partea I: Fascism și Nazism).

Codul: HE 3237

Numărul de credite: 4

Locul de desfășurare: Facultatea de Studii Europene

Programarea în orar a activităților: 2 curs , 1 ora seminar pe saptamana

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlul științific: Profesor Universitar Doctor Michael Shafir (curs), Asistent Doctorand Raluca Moldovan (seminar)

Informații de contact:

adresă e-mail : shafirm@euro.ubbcluj.ro, raluca@euro.ubbcluj.ro

telefon : 0722218904 ; 0742169906

Ore de audiență: se stabilesc prin e-mail cu titularul cursului.

Fiecare student va scrie la finalul cursului un referat al carui subiect trebuie aprobat de Prof. Shafir. In acest scop va depune o propunere incipienta de bibliografie (4-6 carti, articole). Plagiatul sub orice forma, inclusive din Internet, atrage dupa sine nota 1. Studentii au datoria sa fie prezenti la cel putin 75% din seminarii. Nu vor fi corectate lucrarile celor care nu au aceasta prezenta la seminar. Asitent doctorand Raluca Moldovan va participa la corectarea lucrarilor, recomandand urcarea sau scaderea notei finale (max. 2 puncte) in functie de activitatea la seminarii.

III. Descrierea disciplinei:

Cursul isi propune sa abordeze analiza conceptului de totalitarism, evolutia acestuia si modalitatea in care el reflecta realitatile din statele incluse in aceasta categorie. Partea cursului predata in primul semestru se va referi in mod special la fascismul italian si la Nazism, dar si la alte miscari de natura fascista, inclusiv Garda de Fier in Romania. **Se recomanda studentilor sa audieze si continuarea acestui curs in semestrul II, cand vor fi abordate aspectele totalitarismului caracteristice sistemelor comuniste. Aceasta recomandare nu este insa obligatorie.** Printre principalele problema abordate in aceasta prima parte a cursului se enumera:

1. Cercetari istorice si sociale publicate dupa aparitia totalitarismelor (Hannah Arendt, Carl Friedrich și Zbigniew Brzezinski);
2. Analiza lucrarilor clasice despre totalitarism “Fascism” și “fascisme”;
3. Fascismul Italian
4. Evolutia acestuia fascismului Italian,
5. Statismul

6. Caracteristica principală a fascismului Italian;
7. Analiza marxista a fenomenului fascist;
8. Nazismul și influența gândirii "Voelkisch";
9. Nazismul și rasismul;
10. Antisemitismul în mișcările fasciste;
11. Totalitarismul ca fenomen de masă;
12. Morfologie în taxonomizarea totalitarismului
13. Ontologie în taxonomizarea totalitarismului;
14. Evaluarea cursului

Bibliografia obligatorie (toate lucrările sunt disponibile la Biblioteca de Studii Europene).

- Arendt, H., *Eichmann la Ierusalim: Un raport asupra banalității răului* (București, Editura All, 1997).
- Arendt, H., *Originile totalitarismului* (București, Humanitas, 2006).
- Bauman, Z., *Modernity and the Holocaust* (Cambridge, Polity Press, 2000).
- Chamberlain, Houston Stewart, *Foundations of the Nineteenth Century* (în Engleză și Germană), trans. by John Lees, contrib. by Algernon Bertram Freeman-Mitford Redesdale (HTML at hschamberlain.net)
- Chioveanu, M., *Fețele fascismului* (București, Editura Universității din București, 2005).
- Friedrich, Carl J., Brzezinski, Z., *Totalitarian Dictatorship and Autocracy* (New York, Praeger, 1989).
- Friedrich, C., Curtis M., Barber, B. R., *Totalitarianism in Perspective: Three Views* (New York, Praeger, 1989)
- Gleason, A., *Totalitarianism: The Inner History of the Cold War* (New York, Oxford University Press, 1995).
- Gobineau, J. A., *Eseu asupra îneglijenței raselor umane* (București, Incitatus, f.a)
- Gregor, J. A., *Interpretations of Fascism* (New Brunswick: Transactions, 1997).
- Gregor, J. A., *The Faces of Janus :Marxism and Fascism in the Twentieth Century* (Yale University Press, 2000)- tr. românească Editura Univers, 2002.
- Griffin, R. (ed.), *Fascism* (Oxford, Oxford University Press, 1995).
- Griffin, R., *The Nature of Fascism* (London, Routledge, 1994).
- Hitler, A., *Hitler's Table Talk 1941-1944* (Oxford, Oxford University Press, 1988).
- Hitler, A., *Mein Kampf* (București, Editura Pacifica, 1993).
- Hitler, A., *Testamentul politic* (București, Editura Samizdat, 1999)
- Kernshaw, I., Lewin, M., *Stalinism and Nazism: Dictatorships in Comparison* (Cambridge, Cambridge University Press, 1997).
- Le Bon, G., *Psihologia multilor* (Editura Antet XX, fără indicația anului).
- Linz, J. Z., *Totalitarian and Authoritarian Regimes* (Lynne Rienner, Boulder 2000).
- Mosse, G. L., *The Crisis of German Ideology: Intellectual Origins of the Third Reich* (New York, Schocken Books, 1981).
- Nolte, E., *Războiul civil european 1917-1945 Național-Socialism și Bolșevism* (București, Runa, 2005).
- Ortega y Gasset, J., *The Revolt of the Masses* (New York, W. W. Norton, 1993).
- Pauley, B., *Hitler, Stalin and Mussolini: Totalitarianism in the Twentieth Century* (Wheeling, Ill., Harlan Davidson, 2003).
- Paxton, R. O., *The Anatomy of Fascism* (New York, Alfred A. Knopf, 2004).

Payne, S. G., *A History of Fascism, 1914-1945* (Madison, University of Wisconsin Press, 1995).

Poliakov, L., *Breviarul urii: Al Treilea Reich și evreii* (București, Editura EST, 2003).

Poliakov, L., *Mitul arian* (București, Editura EST, 2004).

Revel, J.F., *The Totalitarian Temptation* (Harmondsworth, Penguin, 1978).

Shafir, M., "Reconsidering 'Totalitarianism': Preliminary Remarks", in *Studia Ebraica*, no.5, 2005, pp.119-140.

Sorel, G., *Reflecții asupra violenței* (Editura Incitatus, 2003)

Sternhell, Z., "Fascist Ideology," in Laqueur, W. (ed), *Fascism: A Reader's Guide* (Harmondsworth, Penguin Books, 1976).

Todorov, T., *Confruntarea cu extrema. Victime și tortionari în secolul XX* (București, Humanitas, 1996).

Alte carti recomandate (in functie de subiectul ales pentru referat).

Alexandrescu, S., *Mircea Eliade despre Portugalia* (București, Humanitas, 2006).

Ancel, J., *Contribuții la istoria României. Problema evreiască 1933-1944*, 2 vls, 4 părți (București, Hasefer, 2001, 2003).

Ancel, J., *Preludiu la asasinat: Pogromul de la Iași 29 iulie 1942* (Iași, Polirom, 2005).

Ancel, J., *Transnistria* (București, Editura Atlas, 1998), 3 vls.

Ancel, J., *Transnistria 1941-1942: The Romanian Mass Murder Campaigns* (Tel Aviv, Goren-Goldstein Diaspora Research Center, 2003).

Bartov, O., *Germany's War and the Holocaust: Disputed Histories* (Ithaca, Cornell University Press, 2003).

Bauer, Y., *A History of the Holocaust* (Revised edition) (Danbury, Franklin Wetts, 2001).

Bauer, Y., *Rethinking the Holocaust* (New Haven, Yale University Press, 2001).

Ben-Ito, H., *Protocolurile înțelepților Sionului: Anatomia unui fals* (București, Hasefer, 2000).

Benjamin, L., *Prigoană și rezistență în istoria evreilor din România 1940-1944* (București, Hasefer, 2001).

Branett, V., *Bystanders: Conscience and Complicity During the Holocaust* (London, Prager, 1999).

Braham, R., *Politica genocidului: Holocaustul din Ungaria* (București, Hasefer, 2003).

Browning, C., *Ordinary Men: Reserve Police Battalion 101 and the Final Solution in Poland*, (New York, Harper Perennial, 1998).

Browning, C., *The Origins of the Final Solution* (Jerusalem, University of Nebraska Press and Yad Vashem, 2004).

Browning, C., *The Path to Genocide* (Cambridge, Cambridge University Press, 1995).

Bucur, M., *Eugenie și modernizare în România interbelică* (Iași, Polirom, 2005).

Bullock, A., *Hitler. A Study in Tyranny* (New York, Bantam Books, 1958).

Bullock, A., *Hitler and Stalin: Parallel Lives* (New York, Vintage Books, 1993).

Codreanu, C.Z., *Cărticica șefului de cuib*, repărită în *Obiectiv legionar* No. 4, 2003.

Codreanu, C.Z., *Însemnări de la Jilava* (München, Colecția Europa, 1994).

Codreanu, C.Z., *Legiunea pentru supraviețuirea ființei naționale* (București, Editura Fundației Buna Vestire, 1993).

Codreanu, C.Z., *Doctrina mișcării legionare: Prezentare concisă* (București, Editura Lucman, 2003).

Codreanu, C.Z., *Pentru legionary* (Sibiu, Editura Totul Pentru țară, 1936).

Chirot, D., *Modern Tyrants: The Power and Prevalence of Evil in Our Age* (New York, Free Press, 1994).

Ciano, G., *Jurnal politic* (Ploiești, Editura Elit, 2002).

Conquest, R., *Reflections on a Ravaged Century* (New York, W.W. Norton, 2001).

Dawidowicz, L.S., *The War Against the Jews, 1933-1945* (New York, Bantham Books, 1986).

Dubuisson, D., *Mitologii ale secolului XX: Dumézil, Lévi-Strauss, Eliade* (Iași, Polirom, 2003).

De Grand, A., *Fascist Italy and Nazi Germany* (Routledge, New York, 1995).

Eliade, M., *Jurnalul portughez și alte scrieri*, 2 vls. (București, Humanitas, 2006).

Eliade, M., *Textele "legionare" și despre "românism"* (Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001).

Evans, R., *The Coming of the Third Reich* (New York, Penguin, 2004).

Evans, R., *Telling Lies About Hitler: The Holocaust, History and the David Irving Trial* (London, Verso, 2002).

Florian R. et al., *Ideea care ucide: Dimensiunile ideologiei legionare* (București, Editura Noua Alternativă, 1994).

Friedlander, S., *Nazi Germany and the Jews*, 2 vls. (New York, HarperCollins, 1997, 2007).

Friedlander, S., *Reflections on Nazism: An essay on Kitsch and Death* (Bloomington, Indiana University Press, 1993).

Fritzsche, P., *Germans into Nazis* (Cambridge, Mass., Harvard University Press, 2003).

Gentile, G., *The Origins and Doctrine of Fascism* (New Brunswick: Transaction Publishers, 2004).

Gilbert, M., *The Holocaust* (New York, Henry Holt & Co., 1985).

Goebbels, J., Jurnal (Ploiești, Editura Elit, f.a.).

Goldhagen, D. J., *Hitler's Willing Executioners: Ordinary Germans and the Holocaust* (London, Little, Brown & Co., 1996).

Goldhagen, D. J., *A Moral Reckoning* (New York, Vintage Books, 2002).

Goodrick-Clarke, N., *The Occult Roots of Nazism: Secret Aryan Cults and their Influence on Nazi Ideology* (New York, New York University Press, 1992).

Gregor, J. A., *Giovanni Gentile: Philosopher of Fascism* (New Brunswick, Transaction Publishers, 2004).

Gregor, J. A., *Mussolini's Intellectuals: Fascist Social and Political Thought* (Princeton: Princeton University Press, 2005).

Gregor, J. A., *Phoenix: Fascism in Our Time* (New Brunswick, Transaction Publishers, 2001).

Gregor, J. A., *The Search for Neofascism: The Use and Abuse of Social Science* (Cambridge, Cambridge University Press, 2006).

Gutman, Y., Beerenbaum, M., *Anatomy of the Auschwitz Death Camp* (Bloomington, Indiana University Press, 1998).

Harf, B., "Genocide, Politicide", www.cidcm.umd.edu/inscr/genocide

Heinen, A., *Legiunea Arhanghelul Mihail* (București, Humanitas, 1999).

Herf, J., *The Jewish Enemy: Nazi Propaganda During World War II and the Holocaust* (Cambridge, Mass., Harvard University Press, 2006).

Hilberg, R., *Exterminarea evreilor din Europa* (București, Hasefer, 1997).

- Hilberg, R., *Perpetrators, Victims, Bystander: The Jewish Catastrophe 1933-1945* (London, Lime Tree, 1993).
- Institutul român de istorie recentă, *Despre Holocaust și comunism* (Iași, Polirom, 2003).
- Institutul român de istorie recentă, *Holocaustul evreilor români; Din mărturiile supravieșuitoarelor* (Iași, Polirom, 2004).
- International Commission on the Holocaust in Romania, *Final Report* (Iași, Polirom, 2005).
- Ioanid, R., *Evreii sub regimul Antonescu* (București, Hasefer, 1997).
- Johnson, E. A., *Nazi Terror: The Gestapo, Jews and Ordinary Germans* (New York, Basic Books, 2000).
- Kershaw, I., *Hitler*, 2vls.. (New York, W. W. Norton, 2000, 2001).
- Kershaw, I., *Nazi Dictatorship: Problems and Perspectives of Interpretation*, (London, Hodder Arnold, 2000).
- Kershaw, I., *The 'Hitler Myth': Image and Reality in the Third Reich* (Oxford: Oxford University Press, 2001).
- Laignel-Lavastine, A. Cioran, Eliade, Ionesco. *Uitarea fascismului* (București, Editura EST, 2005).
- Lanzman, C., *Shoah* (București, Editura EST, 2004).
- Lipstadt, D.E., *Denying the Holocaust* (New York, Plume, Penguin Books, 1994).
- Lipstadt, D. E., *History on Trial* (New York, Harper Perennial, 2006).
- Marrus, M.R., *The Holocaust in History* (New York, Meridian, 1989).
- Mosse, G.L., *Germans and Jews* (Detroit: Wayne State University Press, 1987).
- Mosse, G.L., *The Nationalization of the Masses* (Ithaca, Cornell University Press, 1994).
- Mosse, G.L., *Nazi Culture* (New York, Schocken Books, 1988).
- Mosse, G.L. *Towards the Final Solution: A History of European Racism* (Madison, University of Wisconsin Press, 1985).
- Mussolini, B., *The Mussolini Memoirs 1942-1943* (London, Phoenix Press, 2000).
- Nagy-Talavera, N., *Fascismul în Ungaria și România* (București, Hasefer, 1996).
- Oișteanu, A., *Imaginea evreului în cultura română* (București, Humanitas, 2001).
- Ornea, Z. *Anii treizeci: Extrema dreaptă românească* (București, Editura Fundației culturale române, 1995).
- Overy, R., *The Dictators: Hitler's Germany, Stalin's Russia* (New York., W. W. Norton, 2004).
- Payne, R. *The Life and Death of Adolf Hitler* (New York, Praeger, 1973).
- Petreu, M., *Un trecut deochiat sau "Schimbarea la față a României"* (Cluj-Napoca, Editura Apostrof, 2001).
- Ricketts, M. L., *Rădăcilile românești ale lui Mircea Eliade*, 2 vls. (Criterion Publishing, 2004).
- Rogger, H., Weber, E. (eds.), *The European Right* (Berkeley, University of California Press, 1966).
- Rosenbaum, R. *Explaining Hitler* (New York, HarperPerennial, 1999).
- Rummel, R. J., *Democide: Nazi Genocide and Mass Murder* (New Brunswick, Transaction Publishers, 1992).
- Sebastian, M., *Jurnal 1935-1944* (București, Humanitas, 1996).
- Shafir, M., "Ex Occidente Obscuritas: The Diffusion of Holocaust Denial from the West to the East, *Studia Ebraica*, no. 3, 2003, pp. 23-82.
- Shafir, M. *Intre negare si trivializare prin comparatie* (Iasi: Polirom, 2002).

- Shermer, M., Grobman, A., *Denying History* (Berkeley: University of California Press, 2000).
- Stern, F. *The Politics of Cultural Despair* (Berkeley: University of California Press, 1974).
- Șurcanu, F., *Mircea Eliade: Prizonierul istoriei* (București, Humanitas, 2003).
- Veiga, F., *Istoria Gărzii de Fier 1919-1941* (București, Humanitas, 1993).
- Volovici, L. *Ideologia naționalistă și "problema evreiască" în România anilor 30* (București, Humanitas, 1995).
- Weber, E., *Dreapta românească*, (Cluj-Napoca, Dacia, 1995).